

ZAPISNIK

sa 41. sjednice Odbora za ljudska prava i slobode Skupštine Crne Gore, održane 11. decembra 2014. godine

Sjednica je počela u 11 sati i 40 minuta.

Sjednicom je predsjedavao dr Halil Duković, predsjednik Odbora.

Sjednici su prisustvovali sljedeći članovi/ce Odbora: doc.dr Srđa Popović, prim. dr Izet Bralić, Kemal Zoronjić, Zoran Miljanić, dr Ljiljana Đurašković, zamjenica predsjednika Odbora i Nikola Gegaj, zamjena člana Odbora Husnije Šabovića, u skladu sa članom 65 Poslovnika Skupštine Crne Gore.

Sjednici nijesu prisustvovali poslanici/ce: Ljerka Dragičević, Snežana Jonica i dr Radovan Asanović.

Sjednici je, u skladu sa članom 67 stav 1 Poslovnika Skupštine Crne Gore, prisustvovao ovlašćeni predstavnik predlagača mr Nikola Vukićević, direktor Direktorata za budžet u Ministarstvu finansija.

Sjednici su po pozivu, u skladu sa članom 67 stav 2 Poslovnika Skupštine Crne Gore, prisustvovali: Zdenka Perović, sekretar Institucije Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore, Blanka Radošević- Marović, pomoćnica ministra za ljudska i manjinska prava, Mersudin Gredić, sekretar Ministarstva za ljudska i manjinska prava, Goran Kušević, direktor Direktorata za socijalno staranje i dječiju zaštitu u Ministarstvu rada i socijalnog staranja, Drago Spaić, direktor Zavoda za socijalnu i dječiju zaštitu, Radenko Lacmanović, član Savjeta Agencije za zaštitu ličnih podataka i slobodan pristup informacijama, Safet Kurtagić, direktor Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava, dr Derviš Selhanović, direktor Centra za očuvanje i razvoj kulture manjina, Osman Nurković, predsjednik Bošnjačkog savjeta, Barbara Rotovnik, savjetnica za vladavinu prava i evropske integracije u Delegaciji Evropske unije u Crnoj Gori, Milisav Korać, izvršni direktor NVO Savez udruženja roditelja djece i omladine sa teškoćama u razvoju „Naša inicijativa“.

Sjednicu je na njihov zahtjev, uz odobrenje Predsjednika Odbora, pratila Milica Milonjić, saradnica na projektima u NVO „Institut Alternativa“.

Sjednicu su pratili predstavnici medija.

*****

Za sjednicu je utvrđen sljedeći

DNEVNI RED:

- 1. PREDLOG ZAKONA O BUDŽETU CRNE GORE ZA 2015. GODINU SA PREDLOGOM DA SE RAZMOTRE SLEDEĆE BUDŽETSKE POTROŠAČKE JEDINICE (zainteresovano radno tijelo):**
  - (1) ZAŠTITNIK LJUDSKIH PRAVA I SLOBODA** u okviru Programa: Zaštita ljudskih prava i sloboda– član 53 stav 3 Zakona o zaštitniku/ci ljudskih prava i sloboda Crne Gore („Službeni list CG“, br. 42/11 i 32/14), (str.178 - 50201),
  - (2) MINISTARSTVO ZA LJUDSKA I MANJINSKA PRAVA** u okviru Programa: Administracija, Ostvarivanje ljudskih prava, Ostvarivanje rodne ravnopravnosti, Unapređenje položaja RAE populacije, Evropske integracije i ostvarivanje manjinskih prava, (str. 159- 41401),
  - (3) MINISTARSTVO RADA I SOCIJALNOG STARANJA** u okviru Programa: Zavod za socijalnu i dječiju zaštitu (str. 170- 41601),
  - (4) AGENCIJA ZA ZAŠTITU LIČNIH PODATAKA I SLOBODAN PRISTUP INFORMACIJAMA** (str. 186- 51001),
  - (5) FOND ZA ZAŠTITU I OSTVARIVANJE MANJINSKIH PRAVA** (str. 161 - 41402),

- (6) CENTAR ZA OČUVANJE I RAZVOJ KULTURE MANJINA CRNE GORE** (str. 162-41405) i
7) NACIONALNI SAVJETI (str. 163 - 41406), I

2. TEKUĆA PITANJA.

****

Na početku sjednice predsjednik Odbora dr Halil Duković je u ime članova Odbora za ljudska prava i slobode i svoje lično ime poželio dobrodošlicu novom članu Odbora, poslaniku Zoranu Miljaniću koji je u skladu sa Odlukom Skupštine Crne Gore, od 11. novembra 2014. godine član Odbora za ljudska prava i slobode, umjesto poslanika Milutina Đukanovića.

****

PRVA TAČKA- PREDLOG ZAKONA O BUDŽETU CRNE GORE ZA 2015. GODINU SA PREDLOGOM DA SE RAZMOTRE SLEDEĆE BUDŽETSKE POTROŠAČKE JEDINICE (zainteresovano radno tijelo):

- (1) ZAŠTITNIK LJUDSKIH PRAVA I SLOBODA** u okviru Programa: Zaštita ljudskih prava i sloboda – član 53 stav 3 Zakona o zaštitniku/ci ljudskih prava i sloboda Crne Gore („Službeni list CG“, br. 42/11 i 32/14), (str.178 - 50201),
- (2) MINISTARSTVO ZA LJUDSKA I MANJINSKA PRAVA** u okviru Programa: Administracija, Ostvarivanje ljudskih prava, Ostvarivanje rodne ravnopravnosti, Unapređenje položaja RAE populacije, Evropske integracije i ostvarivanje manjinskih prava, (str. 159- 41401),
- (3) MINISTARSTVO RADA I SOCIJALNOG STARANJA** u okviru Programa: Zavod za socijalnu i dječiju zaštitu (str. 170- 41601),
- (4) AGENCIJA ZA ZAŠTITU LIČNIH PODATAKA I SLOBODAN PRISTUP INFORMACIJAMA** (str. 186- 51001),
- (5) FOND ZA ZAŠTITU I OSTVARIVANJE MANJINSKIH PRAVA** (str. 161 - 41402),
- (6) CENTAR ZA OČUVANJE I RAZVOJ KULTURE MANJINA CRNE GORE** (str. 162- 41405) i
- (7) NACIONALNI SAVJETI** (str. 163 - 41406).

Predsjednik Odbora za ljudska prava i slobode dr Halil Duković je predložio da predstavnici potrošačkih jedinica iznesu svoje stavove i mišljenja da li su sredstva planirana Predlogom zakona o Budžetu Crne Gore za 2015. godinu dovoljna za kvalitetno obavljanje zakonom utvrđenih obaveza i poslova. Iz Obrazloženja Predloga zakona o Budžetu Crne Gore za 2015. godinu može se vidjeti da su svim potrošačkim jedinicama o kojima će biti riječi na sjednici predložena veća budžetska sredstva u odnosu na 2014. godinu, osim nacionalnih savjeta kojima su budžetska sredstva na ovogodišnjem nivou.

Direktor Direktorata za socijalnu i dječiju zaštitu u Ministarstvu rada i socijalnog staranja Goran Kuševića je saopštio da je Zavod za socijalnu i dječiju zaštitu, kao samostalni organ počeo sa radom u avgustu 2014. godine, a od januara 2015. godine počće da funkcioniše u punom sastavu. Sredstva planirana Predlogom zakona o Budžetu Crne Gore za 2015. godinu iznose 160 000 eura i istakao je da to nijesu dovoljna sredstva s obzirom da će se Zavod za socijalnu i dječiju zaštitu baviti licenciranjem stručnog kadra, edukacijama i sličnim aktivnostima. Za sve neophodne edukacije trebaće i dodatnih finansijskih sredstava koja će pokušati obezbijediti putem donacija i IPA projekata. Saopštio je da će pokušati da se organizuju i funkcionišu sa raspoloživim sredstvima.

Prije komentarisanja Predloga zakona o Budžetu Crne Gore za 2015. godinu u dijelu koji se odnosi na instituciju Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore, sekretar institucije Zaštitnika Zdenka Perović se osvrnula na događaj koji se desio na Konferenciji povodom obilježavanja Međunarodnog dana ljudskih prava, 10. decembra 2014. godine.

Izrazila je želju da prenese nekoliko rečenica u ime Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore, Šućka Bakovića. Saopštila je da je Zaštitnik jako teško podnio Konferenciju povodom obilježavanja Međunarodnog dana ljudskih prava, održanu u Skupštini Crne Gore i dešavanja na tom skupu doživio kao teško poniženje, jer mu nije bilo omogućeno da se na optimalan način obrati prisutnima, a naročito osobama sa invaliditetom, čija prava su bila i tema Konferencije. Istakla je da je Zaštitnik lično, iako je institucija Zaštitnika organizator Konferencije zajedno sa Skupštinom, Ministarstvom za ljudska i manjinska prava, Misijom OEBS-a u Crnoj Gori i NVO „Građanska alijansa“, bio protiv organizovanja proslave u Skupštini Crne Gore, iz razloga što će zbog nepristupačnosti objekta za lica sa invaliditetom, ta lica opet biti izložena poniženju da budu nošena u zgradu. Ipak, kao partner prihvatio je da se to održi u Skupštini Crne Gore. U vezi sa zaštitom prava LGBT osoba, podsjetila je da je institucija Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore prije dvije godine podnijela Inicijativu za donošenje zakona o istopolnim zajednicama, a povodom te Inicijative institucija Zaštitnika je doživjela velike neprijatnosti i komentare raznih vrsta sa svih strana. Poslije nepune dvije godine to je postala jedna sasvim prihvatljiva tema i sada se krećemo u pravcu donošenja navedenog zakona. Institucija Zaštitnika je podržala dvije parade ponosa koje su uspješno realizovane. Istakla je da je institucija Zaštitnika bila jedina državna institucija ispred koje se vijorila zastava LGBT zajednice, navodeći da je institucija Zaštitnika sve to činila radi zaštite prava LGBT osoba. Međunarodna zajednica je prepoznala da je Crna Gora lider u regionu u smislu ostvarivanja prava LGBT osoba, što govori o tome da je Skupština Crne Gore, kao i sve druge institucije Crne Gore, a time i Zaštitnik ljudskih prava i sloboda imao udjela u tom napretku. Ono što je Zaštitnika dovelo u situaciju da bude izložen ovakvom tretmanu, ne od LGBT zajednice, nego od jedne nevladine organizacije koja se bavi LGBT pravima, odnosno od jedne osobe, jeste to što Zaštitnik nije dozvolio da bude instrumentalizovan, nego je na profesionalan način nastavio da radi svoj posao. Sekretar institucije Zaštitnika je naglasila da institucija Zaštitnika ne može biti produžena ruka nevladine organizacije i mora da djeluje i radi u skladu sa Ustavom i Zakonom. Posao ombudsmana u svim državama izuzetno je težak, što su prepoznale i Ujedinjene nacije koje su donijele Deklaraciju o zaštitniku ljudskih prava i sloboda. Ovim institucijama, pa i Zaštitniku ljudskih prava i sloboda Crne Gore je potreba podrška naročito od Skupštine i posebno od matičnog Odbora za ljudska prava i slobode. Saopštila je da Zaštitnik očekuje da ubuduće dobije optimalne uslove da se obrati Odboru i ostalim učesnicima.

Predsjednik Odbora za ljudska prava i slobode dr Halil Duković je istakao da je i institucija Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore takođe bila domaćin Konferenciji. Niko nije očekivao da će se desiti i na onaj način organizovati određene stvari, čime su svi učesnici bili iznenađeni i zatečeni. Predsjednik je istakao da su svi organizatori Konferencije- Odbor za ljudska prava i slobode, Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore, Ministarstvo za ljudska i manjinska prava, Misija OEBS-a u Crnoj Gori i NVO „Građanska alijansa“ utvrđivali listu poziva i učesnika Konferencije. Mišljenja je da je Skupština Crne Gore reagovala na profesionalan način i nije uzalud rečeno da Skupština Crne Gore prevazilazi mnoge parlamente i u razvijenoj Evropi. To što se desilo na Konferenciji u Skupštini Crne Gore, da se bilo gdje drugo desilo, u nekom drugom zakonodavnom domu, vjerovatno da bi rezultiralo izbacivanjem tih lica. Predsjednik je saopštio da su se nakon pauze svi saglasili da javno izgovorena riječ ne smije biti ničim zaustavljena. Zahvalio je Zaštitniku ljudskih prava i sloboda Crne Gore što je izdržao sav pritisak, navodeći da ni svim ostalim učesnicima nije bilo lako. Predsjednik je saopštio da sve institucije i organizatori Konferencije su pokazali da rade na jačanju prava i demokratije u Crnoj Gori, a posebno na jačanju i afirmaciji izgovorene riječi.

U vezi sa tim da je Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore bio protiv održavanja Konferencije u prostorijama Skupštine Crne Gore, Predsjednik Odbora za ljudska prava i slobode je istakao da su organizatori dva puta održavali sastanke radi dogovora o mjestu održavanja Konferencije, a tim sastancima niko iz institucije Zaštitnika nije prisustvovao. Ombudsman je reagovao nakon što su pozivi za učešće na Konferenciji poslani svim

učesnicima i svega par dana pred održavanje Konferencije. Predsjednik je ocijenio da tada nije bilo ni moguće, a ni logično i lijepo mijenjati mjesto održavanja Konferencije s obzirom da su pozivi poslani na više od 70 adresa, što domaćih, što međunarodnih institucija. Predsjednik Odbora je istakao da je cilj bio da i na taj način Skupština samu sebe kritikuje što još nije napravljen adekvatan prilaz za osobe sa invaliditetom, pa i da se vrši pritisak da ono što je zaista neophodno treba realizovati.

Poslanik Kemal Zoronjić je saopštio da se osjećao većim domaćinom Konferencije, nego Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore i ostali organizatori, jer se sve to dešavalo u Skupštini Crne Gore. Istakao je da je svima koji su bili na Konferenciji bilo neprijatno, a Predsjednik je više puta prekidao i upozoravao u cilju održavanja Konferencije. Poslanik Zoronjić je ocijenio da sve što se desilo više govori o drugima, nego o Zaštitniku. Nakon diskusije koju je Zaštitnik održao uprkos svim ometanjima, uslijedio je aplauz koji je trajao najmanje minut i bio je jedini učesnik koji je nagrađen aplauzom.

Poslanik doc. dr Srđa Popović je saopštio da se u Parlamentu desilo nešto ružno i predložio da Skupština Crne Gore, ako je mogla da donese Etički kodeks poslanika treba da donese Kodeks ponašanja gostiju prilikom boravka u Parlamentu. Ocijenio je da to što se desilo ne predstavlja demokratiju, jer su svi bili izloženi poniženju, a ne dozvoljava da na Dan ljudskih prava neko ugrožava ono pravo koje mu pripada kao građaninu i kao poslaniku u ovom Parlamentu

Zamjenica predsjednika Odbora, dr Ljiljana Đurašković, jedan od predlagača Predloga etičkog kodeksa poslanika je saopštila da postoji član u Etičkom kodeksu poslanika koji se odnosi na goste koji učestvuju na Plenumu i na radnim tijelima koji ih obavezuje da moraju da se ponašaju u skladu sa Poslovníkom Skupštine Crne Gore.

Na pitanje poslanika Popovića zašto taj član nije ispoštovan, Predsjednik Odbora je odgovorio da Etički kodeks poslanika stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore“, a Skupština ga je donijela 9. decembra 2014. godine.

Komentarišući predlog budžetskih sredstava za instituciju Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore u 2015. godini, sekretar institucije Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore Zdenka Perović je podsjetila da je njihov predlog zahtjeva, odnosno Zahtjev koji je Odbor za ljudska prava i slobode utvrdio na sjednici i prosljedio Ministarstvu finansija u potpunosti u skladu sa Akcionim planom Vlade Crne Gore za Poglavlje 23, jer su uzete u obzir sve aktivnosti planirane Akcionim planom. Nakon toga je uslijedio Predlog zakona o Budžetu Crne Gore za 2015. godinu kojim su za instituciju Zaštitnika predviđena manja sredstva. Što se tiče mogućnosti realizacije aktivnosti istakla je da će sa sredstvima koja im budu dodijeljena obaviti aktivnosti na nivou ove godine s obzirom da su sredstva otprilike na nivou ovogodišnjih i da su im odobrena sredstva samo za jednog novozaposlenog. Ponovila je da nijesu bili u situaciji da zaposle planirane osobe, navodeći da je u toku oglas, jer se ranije nijesu javljali odgovarajući ljudi, zbog čega nijesu bili primljeni, pa su ostvrene uštede i na drugim pozicijama zbog čega će institucija Zaštitnika vratiti u Budžet oko 30 000 eura. Ta činjenica govori da su se ponašali racionalno i štedjeli kao rijetki u Crnoj Gori. Zamolila je članove Odbora da ukoliko prihvate predlog Vlade Crne Gore, podrže instituciju Zaštitnika da oni naprave preraspodjelu sredstava u okviru pozicija, jer im ne odgovara ovako kako je Vlada Crne Gore predložila.

Predsjednik Odbora je saopštio da preraspodjela nikada nije bila problem tako da će tu podržati instituciju Ombudsmana, ali se mora voditi računa da ako se nekome uveća budžet, drugome se mora smanjiti, a teško je odlučiti kome bi se u ovakvoj situaciji mogla umanjiti sredstva.

Sekretar Ministarstva za ljudska i manjinska prava Mersudin Gredić je saopštio da Ministarstvo ima tri direktorata, dva odjeljenja, kabinet ministra i službu za opšte poslove. Sistematizovano je ukupno 31 radno mjesto, odnosno 31 izvršilac, a do sada je popunjeno 16, uključujući ministra, sekretara Ministarstva, dva generalna direktora, dok mjesto generalnog direktora za vjerske zajednice trenutno nije popunjeno. Problem su kadrovski kapaciteti

Ministarstva o čemu su obavijestili i Vladu Crne Gore koja je zauzela pozitivan stav da Ministarstvo treba kadrovski jačati i unaprijediti njegovo funkcionisanje, što je predviđeno i Akcionim planom za Poglavlje 23 čime su planirana određena zaposlenja u 2015. i 2016. godini. Istakao je da je Ministarstvo finansija prilikom izrade Nacrta zakona o budžetu Crne Gore za 2015. godinu imalo za njih razumijevanja i u tom dijelu ispoštovalo njihove zahtjeve. Planirani budžet za 2015. godinu za Ministarstvo za ljudska i manjinska prava je na nivou ovogodišnjeg, s tim što je planirano zaposlenje dva izvršioca sa visokom stručnom spremom, a shodno planovima iz Akcionog plana za Poglavlje 23. Kada je riječ o aktivnostima u okviru direktorata i dva odjeljenja, Sekretar Ministarstva je saopštio da su generalni direktori i rukovodioci odjeljenja svoje obaveze uskladili sa raspoloživim sredstvima tako da neće biti problema u izvršavanju zakonom utvrđenih obaveza.

Radenko Lacmanović, član Savjeta Agencije za zaštitu ličnih podataka i slobodan pristup informacijama je saopštio da je Predlogom zakona o Budžetu Crne Gore za 2015. godinu Agenciji opredijeljeno 425 280, 05 eura, što je mnogo manje od onog što su zahtijevali. Istakao je da bi se o svim pozicijama o kojima su razgovarali sa Direktorom Direktorata za budžet u Ministarstvu finansija mogli usaglasiti, osim o zaradama. Agenciji za zaštitu ličnih podataka i slobodan pristup informacijama na poziciji zarada odobreno je 27 000 eura više u odnosu na ovu godinu, što iznosi 319 000 eura. Aktom o sistematizaciji u Agenciji je planirano 35 izvršilaca, a tri člana Savjeta Agencije kojima se zarade takođe isplaćuju iz Budžeta nijesu obuhvaćeni Aktom o sistematizaciji. Trenutno je u Agenciji 17 zaposlenih. U ovoj godini, zaključno sa 10. decembrom 2014. godine, Savjet Agencije je održao 63 sjednice, a na tim sjednicama riješeno je 1850 predmeta u oblasti slobodnog pristupa informacijama. Jedini su organ u državi koji mora u meritumu da odluči o tome, jer nema vraćanja na ponovni postupak. Iz oblasti zaštite ličnih podataka usvojili su 34 mišljenja o primjeni Zakona o zaštiti podataka o ličnosti, a značajan broj njih bio je po zahtjevu skupštinskih radnih tijela i pojedinih ministarstava. Dali su osam saglasnosti za iznošenje podataka o ličnosti van Crne Gore, 13 saglasnosti za uspostavljanje novih zbirki, od čega je devet o video nadzoru i u registar upisali 99 rukovodaca zbirki ličnih podataka, sa 196 zbirki ličnih podataka. U informacionom sistemu Agencije registrovano je 1 402 zbirke ličnih podataka. Bruto zarade za zaposlene u Agenciji na mjesečnom nivou iznose oko 26 000 eura. Imajući u vidu da je istekao mandat trojici članova Savjeta Agencije, a da predsjednik ne može opet biti biran zbog uslova za penziju, pod pretpostavkom da neko od članova Savjeta koji su do sada bili, ne bude opet izabran, a da budu izabrana druga lica i da se bivšim članovima Savjeta prizna pravo na zaradu godinu dana po prestanku funkcije, Lacmanović je istakao da Agencija u 2015. godini ne bi mogla zaposliti nijedno lice. Obaveze Agencije su brojne, shodno akcionim planovima za poglavlja 10, 23 i 24. Svjesni su da je teška situacija, 7 000 eura je više na poziciji zarada u odnosu na prethodne godine, ali to samo na prvi pogled može nešto da znači, a suštinski, može se desiti da ne znači zaposlenje nijednog novog lica.

Direktor Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava, Safet Kurtagić je saopštio da je Fond poslao Ministarstvu finansija zahtjev u iznosu 1 278 976 eura, a da mu je za 2015. godinu Predlogom budžeta planirano 1 018 000 eura, što je prilično veliko umanjenje u odnosu na budžetski zahtjev. Predviđeno je da imaju 7 zaposlenih, a ne mogu izvršavati obaveze efikasno ako ne budu imali makar deset zaposlenih. Razumije štednju i težinu situacije, ali za manjine nikako da ta situacija bude bolja i izvjesnija. To što je iznos budžetskih sredstava povećan za 40 000 eura, po riječima Direktora Fonda, je samo relativno povećanje, jer će obim njihovih poslova, zbog zahtjeva Državne revizorske institucije i Skupštine Crne Gore biti mnogo veći od onog što je propisano Zakonom o manjinskim pravima i slobodama i Odlukom o osnivanju Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava. Ukazao je da je nekoliko puta pitao, a da nije dobio adekvatan odgovor na koji način se vrši obračun budžetskih sredstava. Podsjetio je da je članom 2 Odluke o osnivanju Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava definisano da: „Fond se finansira iz Budžeta Crne Gore i drugih sredstava.

Budžetom će se za namjenu iz stava 1 ovog člana opredijeliti najmanje 0,15 % od ukupnih budžetskih sredstava umanjenih za budžet državnih fondova i kapitalni budžet.“ Ukazao je da bi tom računicom budžet za Fond iznosio 1 650 000 eura i upitao zašto ih stalno uče da množe sa tekućim budžetom, a ne sa ukupnim budžetom umanjenim za budžet državnih fondova i kapitalni budžet.

Dr Derviš Selhanović, direktor Centra za očuvanje i razvoj kulture manjina, je istakao da su u odnosu na ranije vrijeme ove godine ispoljili jedan radikalniji stav. Znajući kako se utvrđuje budžet, u razgovoru sa Direktorom Direktorata za budžet koji je imao dosta strpljenja, iskazali su svoje zahtjeve navodeći da je u evropskim integracijama poslije vladavine prava, najvažnija oblast ljudskih prava i sloboda. Postigli su saglasnost sa Ministrom finansija i direktorom Dijretorata za budžet, ali poslije pozitivnih nagovještaja, dobili su pomake koji su nedovoljni. Saopštio je da je proces evropskih integracija otvoren i nema povratka nazad, podsjećajući da je crnogorsko društvo jedino ne samo u Evropi, nego i šire u kojem po polsednjem popisu stanovništva manjine čine 19,97% stanovništva, dok je 5 % neopredijeljenih. Ocijenio je da se u našoj državi ništa ne može donijeti bez manjina, a manjine su svoj odnos prema državi iskazale na pravi način u najtežim momentima. Direktor Centra za očuvanje i razvoj kulture manjina je saopštio da su zahtijevali 248 000 eura, a da im je odobreno oko 20 000 eura više nego prošle godine, što su nedovoljna sredstva, podsjećajući da su Program za 2015. godinu koncipirali na osnovu sredstava koja su tražili, a ne na osnovu ovog što će da dobiju, tako da je upitno kako će realizovati sve kratkoročne i dugoročne aktivnosti. Istakao je da bi dobro bilo da Odbor za ljudska prava i slobode pruži podršku zahtjevima svih ovih institucija, jer su oni realni i objektivni.

Osman Nurković, predsjednik Bošnjačkog savjeta, koji je sjednici Odbora prisustvovao u ime svih šest manjinskih savjeta je saopštio da već šest godina, koliko postoje manjinski savjeti, nijesu bili u prilici da razgovaraju sa predstavnicima Ministarstva finansija, a da ih ni ove godine predstavnici Ministarstva finansija nijesu pozvali na razgovor prilikom planiranja budžeta, tako da ne zna na koji način su projektovana ova sredstva i šta su uzeli za osnovicu. Naveo je da je u ime šest savjeta uputio dopis ministru finansija dr Radoju Žugiću i zamolio ga da upriliči sastanak sa predstavnicima šest manjinskih savjeta kako bi ga upoznali sa svim sadašnjim i planiranim aktivnostima i time koliko im je sredstava potrebno, ali taj sastanka nije održan. Nezadovoljni su iznosom sredstava, jer je Zakonom utvrđeno da se savjeti finansiraju iz budžeta, ali nije definisano koji procenat se opredjeljuje za savjete, tako da šest savjeta koji predstavljaju 55 % naroda u Crnoj Gori zavise od volje Ministra finansija. Upitao je kako će savjeti da izgrade svoje kapacitete i da predstavljaju manjine u oblasti kulture, obrazovanja, informisanja, u skladu sa Zakonom o manjinskim pravima i slobodama, a nemaju nikakvu sigurnost. Istakao je da su i od Ministarstva za ljudska i manjinska prava zahtijevali da se Predlogom zakona o izmjenama i dopunama Zakona o manjinskim pravima i slobodama definiše procenat sredstava koji će se dodjeljivati za finansiranje savjeta, kako bi znali sa koliko sredstava raspolažu, a na osnovu toga planirali aktivnosti. Saopštio je da je savjetima u Crnoj Gori ubjedljivo najgora materijalna situacija, a da su savjeti u Srbiji i Hrvatskoj u mnogo boljoj finansijskoj situaciji, navodeći i iznos sredstava opredijeljen nekim savjetima u zemljama okruženja. Nurković je predložio da ih Ministar finansija ili Pomoćnik ministra finansija konačno uvažee i pozovu na sastanak na kom će razgovarati o predloženim budžetskim sredstvima i načinu na koji manjinski savjeti funkcionišu i da, imajući u vidu da su u toku izmjene i dopune Zakona o manjinskim pravima i slobodama razgovaraju o mogućnosti da se Zakonom definiše procenat za finansiranje manjinskih savjeta. Stav šest savjeta bio je jedinstven da se definiše 0,15 % budžeta za finansiranje savjeta, ali imajući u vidu ekonomsku situaciju, zahtijevaju da se utvrdi procenat od 0,10% budžeta za finansiranje manjinskih savjeta, što bi bilo duplo više od ovog iznosa koji trenutno dobijaju i mogli bi da planiraju rad. Predstavnik nacionalnih savjeta je podsjetio da su nezadovoljstvo iskazivali i putem medija, a ukoliko ih i dalje budu ignorisali iz Ministarstva finansija biće prinuđeni opet da reaguju i obavijeste međunarodnu zajednicu.

Milisav Korać, izvršni direktor Saveza udruženja roditelja djece i omladine sa teškoćama u razvoju je upoznao učesnike sjednice da su uputili Inicijativu Ministarstvu rada i socijalnog staranja da se razmotri mogućnost za uvođenje posebne naknade roditelju/njegovatelju koji nije u radnom odnosu i koji nije ostvario pravo na penziju, a ima lice (dijete) sa težim i najtežim smetnjama u razvoju. Saopštio da ovakvo rješenje postoji u nekim zemljama Evropske unije, kao i u nekim zemljama u okruženju, navodeći primjer Republike Hrvatske. Saopštio je da su predložene tri varijante za realizaciju i odnosilo bi se isključivo na nezaposlene roditelje, prvenstveno majke koje imaju 40-50 godina starosti, nijesu u situaciji da se zaposle, jer su 24 sata vezane za svoje dijete pa da im se na ovaj način obezbijedi makar neka satisfakcija. Ocijenio je da bi se sredstva mogla obezbijediti kroz uštede koje je Ministarstvo rada i socijalnog staranja ostvarilo u 2014. godini u odnosu na izdvajanja za socijalnu zaštitu za 2013. godinu ili eventualno dodatnim izdvajanjem sa drugih stavki iz budžeta. Prema procjeni Saveza udruženja roditelja djece i omladine sa teškoćama u razvoju „Naša inicijativa“, za ove namjene bilo bi potrebno oko milion i 300 hiljada eura na godišnjem nivou, za oko 700 roditelja, koliko ih je u Crnoj Gori. Saopštio je da dnevni centri ne rješavaju sve probleme djece sa smetnjama u razvoju, jer je organičen broj djece koja mogu boraviti u dnevnim centrima. Naveo je da je Ministarstvo rada i socijalnog staranja 2011. godine prilikom izrade zakona o socijalnoj i dječijoj zaštiti imalo pozitivan stav oko ovog pitanja, ali da kasnije to nije definisano Zakonom, kako su saopstili, zbog sugestije Ministarstva finansija. Korać je istakao da se obratio ovom Odboru, jer je u dosadašnjem periodu Odbor za ljudska prava i slobode pokazao najviše senzibiliteta i najviše doprinio poboljšanju položaja djece sa smetnjama u razvoju.

Direktor Direktora za budžet u Ministarstvu finansija mr Nikola Vukićević je saopštio da su kao i svake godine na Predlogu zakona o Budžetu Crne Gore za 2015. godinu radili temeljno, punih godinu dana. Istakao je da tokom godine uzimaju u obzir i prate makroekonomska kretanja koja definišu raspoloživa sredstva za budžetsku potrošnju, kao tekuću, tako i kapitalnu, a takođe, analiziraju zahtjeve budžetskih korisnika za sredstvima, kako iz oblasti tekuće potrošnje, tako i po pitanju vraćanje kredita. Istakao je da je Predlog budžeta za 2015. godinu u odnosu na Budžet za 2014. godinu veći za 450 miliona, pri čemu nije došlo do povećanja tekuće potrošnje, osim u nekim skromnim iznosima, a najveće povećanje se odnosi na otplatu duga u iznosu od skoro 400 miliona na osnovu zajmova iz prethodnog perioda, prije svega zajma koji je uzet 2010. godine, i sredstava koja su namijenjena za kapitalnu izgradnju, prije svega prioritetnu dionicu Auto-puta, pri čemu je dodao da se Auto-put finansira iz namjenskog kredita dobijenog od kineske banke. Istakao je da Vlada ne može i ne smije da pred Skupštini budžet čija će potrošnja da bude veća u odnosu na ono propisano Zakonom o budžetu i fiskalnoj odgovornosti.

Komentarišući sredstva za Zavod za socijalnu i dječiju zaštitu, Direktor Direktorata za budžet u Ministarstvu finansija mr Nikola Vukićević je saopštio da se radi o novoj instituciji koja nije „proživjela“ jednu budžetku godinu tako da tokom 2015. godine treba da utvrde neophodan iznos sredstava. Naveo je da su obezbijedili iznos sredstava neophodan za početak rada Zavoda, ali pretpostavlja da će biti neophodno da tokom godine intervenišu iz tekuće budžetske rezerve. Istakao je da su Minsitarstvo finansija i Vlada Crne Gore dužni da ispoštuju nešto što je zakonska obaveza i obezbijede normalno funkcionisanje institucija.

Za Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore je saopštio da postoji dovoljno sredstava za novozapošljavanje, ali su predložena sredstva za još jedno tokom sledeće godine, a šest- sedam mjesta ostaje nepopunjeno i značajan dio sredstava neutrošen, što jeste jedna vrsta uštede, ali pokazuje da ima problema da na tržišti rada obezbijede kadrove koje su sposobni. Istakao je da nije logično da će se sledeće godine svi pojaviti i zaposliti, a 2013. i 2014. godine nijesu uspjeli da ih pronađu. U onosu na izvršenje budžeta za 2014. godinu to je uvećanje nekih 30-35%. Ne postoji mogućnost da se sredstva sačuvaju i sklone na neki poseban žiroračun, jer je Zakon o budžetu striktan. Saopštio je da ne može da podrži ni jedno ni

drugo, svaka aktivnost ima početak i kraj pa budžetska godina počonje 1. januara i završava se 31. decembra i nema mogućnosti da se sklanjaju sredstva koja se ne utroše.

Što se tiče Fonda istakao je da se 0,15% odnosi na sredstva koja se utroše u zemlji iz Crne Gore. Kada bi se uključila sredstva koja se odnose na transakcije finansiranja izdataka to predstavlja vraćanje dugova, onda bi njihov budžet morali da smanje za taj iznos sredstava, a oni to ne rade.

Što se tiče Agencije za zaštitu ličnih podataka i slobodan pristup informacijama i Centra za očuvanje i razvoj kulture manjina istakao je da je tu je problem novozapošljavanja, sa čime se suočavaju sve potrošačke jedinice, samo što je kod manjih institucija problem izraženiji. Zamolio ih je da uvažavaju činjenicu da imaju velika ograničenja i da su uprkos tome, uspjeli naći način da uvećaju sredstva.

Kada je riječ o manjinskim savjetima, izvinio se predstavniku savjeta što nije pozvani na razgovor i saopštio da su u proteklom periodu nacionalni savjeti funkcionisali u okviru Ministarstva za ljudska i manjinska prava, a prošle godine je shvatio da je samo tehničko pitanje da nacionalni savjeti budu posebna potrošačka jedinica, a da će i dalje njihova prava ostvarivati preko Ministarstva za ljudska i manjinska prava. Što se tiče sredstava, saopštio je da nema mogućnosti za neke korekcije.

Za nevladine organizacije koje se bave zaštitom osoba sa invaliditetom saopštio je da je Ministarstvo rada i socijalnog staranja prava adresa. Oni iz Ministarstva finansija samo odrede limite, ali se ne miješaju kako će sredstva unutar potrošačkih jedinica biti raspoređena. Nema mogućnosti za povećanje ukupnih budžetskih sredstava, ali u okviru Ministarstva rada i socijalnog staranja možda mogu da se nađu sredstva preraspodjelom nekih sredstava i pozicija.

Nakon izlaganja predstavnika potrošačkih jedinica, predstavnika NVO Savez udruženja roditelja djece i omladine sa teškoćama u razvoju „Naša inicijativa“ i direktora Direktorata za budžet u Ministarstvu finansija, u raspravi su učestvovali poslanici: Kemal Zoronjić, prim. dr Izet Bralić, doc. dr Srđa Popović i dr Halil Duković.

Poslanik Kemal Zoronjić je saopštio da je kad je riječ o Ministarstvu za ljudska i manjinska prava, Agenciji za zaštitu ličnih podataka i slobodan pristup informacijama i Zaštitniku ljudskih prava i sloboda Crne Gore on se divi tim institucijama, jer sa popunjenih pola radnih mjesta obavljaju sve Zakonom propisane aktivnosti, čak neki i vrata višak sredstava. Saopštio je da mu obrazloženja direktora Direktorata za budžet u Ministarstvu finansija oko sredstava Fonda i Centra za očuvanje i razvoj kulture manjina nijesu bila ubjedljiva, jer je Zakonom i Odlukom o osnovanju Fonda jasno definisano kako i u kom iznosu se finansiraju.

U vezi sa nacionalnim savjetima, poslanik Zoronjić je saopštio da su predstavnici Ministarstva finansija trebali uvažiti njihov zahtjev za razgovor, jer je to krovna institucija za manjinske narode, jer predstavljaju 55% stanovništva Crne Gore. U tim savjetima su poslanici, ministri, predsjednici opština, skupština opština, navodeći da je u Bošnjačkom savjetu 12 poslanika, pa je upitao šta bi bilo da poslanici imaju neki drugačiji odnos prilikom glasanja o Predlogu zakona o budžetu Crne Gore. Ukazao je da sa 4000 eura manjinski savjeti treba da obezbijede kancelariju, zaposlenje, održavaju sjednice i obavljaju sve druge Zakonom utvrđene aktivnosti. Upitao je i da li su budžetom za Ministarstvo pravde planirana neka sredstva za Zatvor u Bijelom Polju kako bi se poboljšali uslovi u toj instituciji. Podsjetio je da je prije par dana u Skupštini bio Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju kada je rečeno da su obezbijedena sredstva u budžetu za 240 lica, ali je Predlog povučen, pa ta sredstva i dalje postoje, tako da bi se ona mogla usmjeriti ovim potrošačkim jedinicama kojima je zaista potrebno za jačanje njihovih kapaciteta.

Poslanik prim. dr Izet Bralić je istakao da se na osnovu rasprave može zaključiti da su sve potrošačke jedinice nezadovoljne Predlogom zakona o budžetu Crne Gore za 2015. godinu, a riječ je o institucijama koje stvaraju sliku u ogledalu države, pa bi sa više pažnje trebalo prići ovom problemu, jer su njihovi zahtjevi opravdani. Od kada je poslanik, treći put se raspravlja o predlogu zakona o budžetu i otprilike je isti odnos prema problemima, iako ove godine ima

određenih pomaka u poređenju sa prethodnim periodom, ali i nagomilanih problema koji se ne rješavaju zbog čega je dodatna pomoć neophodna.

Poslanik doc. dr Srđa Popović je saopštio da najveće bogatstvo Crne Gore predstavlja suživot manjinskih naroda i zajednica. Čime Crna Gora može da se ponosi. Uz sva uvažavanja potrošačkih jedinica, njihovih aktivnosti, saopštio je da se može ocijeniti da nijedna potrošačka jedinica nije zadovoljna opredijeljenim sredstvima. Njihove zahtjeve je ocijenio realnim, ali je istakao da treba imati u vidu ekonomsku situaciju i činjenicu da su u određenoj mjeri budžetska sredstva svima, sem manjinskim savjetima, uvećana. Smatra da je budžet realan i očekuje bolja vremena u narednom periodu.

Predsjednik Odbora dr Halil Duković je saopštio da je svaki čovjek pomalo i ministar finansija kada u svojoj porodici treba da rasporedi sredstva koja ima, a da obezbijedi normalno funkcionisanje. Složio se sa mišljenjima da manjinama treba više sredstava, ali je istakao da uvijek postoji nesrazmjera između zahtjeva i onog što je realno moguće obezbijesiti. Istakao je da pamti i bolja vremena, kada je bilo mnogo više novca, a i tada su svi bili nezadovoljni. Važnim je ocijenio da svaka od institucijama može sa planiranim sredstvima da obavlja aktivnosti koje su im zakonima propisane. Mišljenja je da su u Crnoj Gori najugroženija grupa lica sa invaliditetom, tako da bi, po jegovoj ocjeni, najprije trebalo uvećati sredstva Ministarstvu rada i socijalnog straanja i namijeniti ih za poboljšanje položaja lica sa invaliditetom. S obzirom da se Crna Gore kreće putem ekonomskog opravka, izrazio je nadu da će u narednom periodu biti bolja ekonomska situacija i da, ukoliko bude mogućnosti, i tokom godine dođe do uvećanja sredstaav za pojedine potrošačke jedinice.

Direktor Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava Safet Kurtagić je saopštio da mu i dalje nije jasno objašnjenje Vukićevića i istakao da određivanje iznosa sredstava za Fond, po njegovom mišljenju, nije usklađeno sa Zakonom i Odlukom o osnivanju Fonda, te ne prihvata obraloženja Direktora Direktorata za budžet. Istakao je da Upravni odbor Fonda sredstva Fonda raspoređuje sredstva na sredstva za funkcionisanje Fonda i za raspodjelu sredstava, a Ministarstvo finansija uzima to sebi u nadležnost. Vršiti se strukturiranje budžeta od strane Ministarstva finansija, pa se Upravni odbor isključuje iz nadležnosti da raspoređuje sredstva. Ako se ta sredstva ne utroše, vraćaju se u budžet, a ne može da se izvrši prenamjena. Zahtijeva da se sredstava koja nijesu potrošena za funkcionisanje Fonda, vrata u Budžet Fonda i da budu stimulisani zato što štede.

Osman Nurković, predsjednik Bošnjačkog savjeta je saopštio da su prošle godine razgovarali sa predstavnicima Ministarstva finansija i da savjetima nijesu uvećana sredstva, ni prošle ni ove godine, podsjećajući da savjeti čak nijesu pozvani na razgovor ni nakon upućenog zahtjeva na koji im nije ni odgovoreno iz Ministarstva finansija zbog čega je još jednom izrazio nezadovoljstvo.

Dr Derviš Selhanović je istakao da je Crna Gora multikulturalno društvo i da malo napora treba da bi se za ove institucije učinilo mnogo. Dobro je što su njihovi zahtjevu naišli na dobar prijem od strane članova Odbora, pa očekuje da i Minsitarstvo učini malo napora u tom pogledu, jer zajedničkim snagama i razumijevanjem se može učiniti mnogo za dobrobit svih. Zaključio je da sve u životu ima alternativu, samo nema država.

Sekretar institucije Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore Zdenka Perović je upitala predstavnika Ministarstva finansija da li će im biti omogućeno da tokom 2015. godine izvrše preraspodjelu sredstava koja im budu dodijeljena po pozicijama, da sami naprave raspored na način na koji procijene da im odgovara i generalni direktor Direktorata za budžet je saopštio da će to moći.

Nakon rasprave, na osnovu čl. 69 i 137 stav 4 Poslovnika Skupštine Crne Gore, Odbor za ljudska prava i slobode sa 41. sjednice, održane 11. decembra 2014. godine podnio je Odboru za ekonomiju, finansije i budžet

M I Š L J E N J E
O RAZMATRANJU PREDLOGA ZAKONA O BUDŽETU CRNE GORE
ZA 2015. GODINU

Odbor za ljudska prava i slobode Skupštine Crne Gore, na 41. sjednici, održanoj 11. decembra 2014. godine, u skladu sa članom 137 stav 2 Poslovnika Skupštine, **kao zainteresovani odbor**, razmotrio je **PREDLOG ZAKONA O BUDŽETU CRNE GORE ZA 2015. GODINU** u dijelu sledećih budžetskih potrošačkih jedinica:

- (1) **ZAŠTITNIK LJUDSKIH PRAVA I SLOBODA** – Program: Zaštita ljudskih prava i sloboda, član 53 stav 3 Zakona o zaštitniku/ci ljudskih prava i sloboda Crne Gore („Službeni list CG“, br. 42/11 i 32/14), (str.178 - 50201),
- (2) **MINISTARSTVO ZA LJUDSKA I MANJINSKA PRAVA** u okviru Programa: Administracija, Ostvarivanje ljudskih prava, Ostvarivanje rodne ravnopravnosti, Unapređenje položaja RAE populacije, Evropske integracije i ostvarivanje manjinskih prava, (str. 159- 41401),
- (3) **MINISTARSTVO RADA I SOCIJALNOG STARANJA** u okviru Programa: Zavod za socijalnu i dječiju zaštitu (str. 170- 41601),
- (4) **AGENCIJA ZA ZAŠTITU LIČNIH PODATAKA I SLOBODAN PRISTUP INFORMACIJAMA** (str. 186- 51001)
- (5) **FOND ZA ZAŠTITU I OSTVARIVANJE MANJINSKIH PRAVA** (str. 161 - 41402),
- (6) **CENTAR ZA OČUVANJE I RAZVOJ KULTURE MANJINA CRNE GORE** (str. 162- 41405) i
- (7) **NACIONALNI SAVJETI** (str. 163 - 41406).

Nakon obrazloženja predstavnika predlagača, direktora Direktorata za budžet u Ministarstvu finansija, Nikole Vukićevića i predstavnika navedenih potrošačkih jedinica, Odbor je:

(1) većinom glasova (četiri „za“ i dva „uzdržana“), **podržao** Predlog budžeta za Zaštitnika ljudskih prava i sloboda i **preporučuje** Odboru za ekonomiju, finansije i budžet **da predloži Skupštini da ga usvoji**;

(2) većinom glasova (četiri „za“ i dva „uzdržana“) **podržao** Predlog budžeta za Ministarstvo za ljudska i manjinska prava i **preporučuje** Odboru za ekonomiju, finansije i budžet **da predloži Skupštini da ga usvoji**;

(3) većinom glasova (četiri „za“ i dva „uzdržana“) **podržao** Predlog budžeta za Ministarstvo rada i socijalnog staranja i **preporučuje** Odboru za ekonomiju, finansije i budžet **da predloži Skupštini da ga usvoji**;

(4) većinom glasova (četiri „za“ i dva „uzdržana“) **podržao** Predlog budžeta za Agenciju za zaštitu ličnih podataka i slobodan pristup informacijama i **preporučuje** Odboru za ekonomiju, finansije i budžet **da predloži Skupštini da ga usvoji**;

(5) većinom glasova (četiri „za“ i dva „uzdržana“) **podržao** Predlog budžeta za Fond za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava i **preporučuje** Odboru za ekonomiju, finansije i budžet **da predloži Skupštini da ga usvoji**;

(6) većinom glasova (četiri „za“ i dva „uzdržana“) **podržao** Predlog budžeta za Centar za razvoj i očuvanje kulture manjina Crne Gore i **preporučuje** Odboru za ekonomiju, finansije i budžet **da predloži Skupštini da ga usvoji**;

(7) zbog ishoda glasanja (tri „za“, jedan „protiv“ i dva uzdržana) **nije konstituisao stav** za Predlog budžeta za Nacionalne savjete i **nema predlog** prema Odboru za ekonomiju, finansije i budžet.

Prilikom glasanja o predlogu budžeta za potrošačku jedinicu Nacionalni savjeti zamjenica predsjednika Odbora za ljudska prava i slobode dr Ljiljana Đurašković je, shodno članu 69 stav 4 Poslovnika Skupštine Crne Gore, izdvojila mišljenje.

Za izvjestioca Odbora na sjednici Odbora za ekonomiju, finansije i budžet određen je poslanik dr Halil Duković, predsjednik Odbora.

DRUGA TAČKA- TEKUĆA PITANJA

(1) DOPIS NVO SAVEZ UDRUŽENJA RODITELJA DJECE I OMLADINE SA TEŠKOĆAMA U RAZVOJU „NAŠA INICIJATIVA“, br. 00-63-8/14-50 od 9. decembra 2014. godine

Predsjednik Odbora za ljudska prava i slobode dr Halil Duković je upoznao članove Odbora da je NVO Savez udruženja roditelja djece i omladine sa teškoćama u razvoju „Naša inicijativa“ uputio Odboru Zahtjev za podršku Inicijativi za dopunu Zakona o socijalnoj i dječijoj zaštiti, br. 00-63-8/14-50 od 9. decembra 2014. godine. Zamolio je izvršnog direktora Saveza „Naša inicijativa“ da poslanike upozna detaljnije sa navedenim Dopisom.

Izvršni direktor NVO Savez udruženja roditelja djece i omladine sa teškoćama u razvoju „Naša inicijativa“ Milisav Korać je saopštio da u dostavljenom Dopisu zahtijevaju podršku članova Odbora Inicijativi za dopunu Zakona o socijalnoj i dječijoj zaštiti, koju su u novembru 2014. godine uputili Ministarstvu rada i socijalnog staranja u vezi sa uvođenjem posebne naknade roditelju/njegovatelju koji nije u radnom odnosu i koji nije ostvario pravo na penziju, a ima lice (dijete) sa težim i najtežim smetnjama u razvoju. Saopštio da ovakvo rješenje postoji u nekim zemljama Evropske unije, kao i u nekim zemljama u okruženju, navodeći primjer Republike Hrvatske. Saopštio je da su predložene tri varijante za realizaciju i odnosilo bi se isključivo na nezaposlene roditelje, prvenstveno majke koje imaju 40-50 godina starosti, nijesu u situaciji da se zaposle, jer su 24 sata vezane za svoje dijete pa da im se na ovaj način obezbijedi makar neka satisfakcija. Ocijenio je da bi se sredstva mogla obezbijediti kroz uštede koje je Ministarstvo rada i socijalnog staranja ostvarilo u 2014. godini u odnosu na izdvajanja za socijalnu zaštitu za 2013. godinu ili eventualno dodatnim izdvajanjem sa drugih stavki iz budžeta. Naveo je da prema podacima o isplatama socijalnih naknada koje je Ministarstvo rada objavljivalo na svom sajtu, proizilazi da su u 2014. godini u odnosu na 2013. godinu, ostvarene značajne uštede povodom restrikcije davanja za materijalno obezbjeđenje porodice i porodijska odsustva. Konkretno, prema podacima sa sajta za prvih devet mjeseci 2014. godine isplaćeno je oko 44 miliona i 775 hiljada eura, što u odnosu na prvih devet mjeseci 2013. godine kada je isplaćeno 47 435 381, 42 eura, je manje za oko 2 660 000 eura, što predstavljaju uštede. Prema procjeni Saveza udruženja roditelja djece i omladine sa teškoćama u razvoju „Naša inicijativa“, za ove namjene bilo bi potrebno oko milion i 300 hiljada eura na godišnjem nivou, za oko 700 roditelja, koliko ih je u Crnoj Gori.

Predstavnik Ministarstva rada i socijalnog staranja, direktor Direktorata za socijalnu i dječiju zaštitu Goran Kušević je saopštio da je ovo zahtijevano prije godinu i po i Amandmanom na Predlog zakona o socijalnoj i dječijoj zaštiti, ali isti nije prihvaćen. U Ministarstvu rada i socijalnog staranja smatraju da se otvaranjem dnevnih centara na lokalnom nivou za boravak djece i omladine sa smetnjama u razvoju, kojih je u Crnoj Gori devet, uz planirano otvaranje tri nova- u Podgorici, 18. decembra 2014. godine, a tokom 2015. godine u Rožajama i Budvi, doprinosi rasterećenju roditelja, jer im omogućavaju da djecu sa težim smetnjama u razvoju

smjeste u dnevnim centrima, čime se roditeljima pruža mogućnost za aktivan odnos prema zapošljavanju. Mišljenja je da je to efikasnije i za same roditelje, nego da ostvare penziju i 24 časa da borave sa djetetom. U Ministarstvu rada i socijalnog staranja jeste ostvarena značajna ušteda sredstava, ali kad počne funkcionisati sistem socijalnih kartona 1. januara 2015. godine napraviće preciznu analizu svih ušteda, po svim pravima i u skladu sa tim, samo Ministarstvo će inicirati uvećanja pojedinih prava, kao što je dječiji dodatak koji iznosi 19 eura, kao i uvećani dječiji dodatak za djecu sa smetnjama u razvoju koji takođe treba povećati.

Predsjednik Odbora je ocijenio da je ovo grupa lica koja zaista zahtijeva pomoć i Odbor je u kontinuitetu posvećen poboljšanju položaja djece sa teškoćama u razvoju što će raditi i u narednom periodu, shodno svojim nadležnostima.

Zamjenica predsjednika Odbora dr Ljiljana Đurašković je upitala predstavnika Ministarstva rada i socijalnog staranja koja je gornja starosna granica do koje djeca sa teškoćama u razvoju imaju pravo da borave u dnevnim centrima, naglašavajući da je njima pomoć potrebna i posle 18 godine života i potrebno je obezbijediti materijalnu sigurnost njima i njihovim roditeljima.

Generalni direktor Direktorata za socijalnu i dječiju zaštitu u Ministarstvu rada i socijalnog staranja Goran Kušević je odgovorio da je Zakonom o socijalnoj i dječijoj zaštiti propisana kategorija djece i omladine, a da se djecom smatraju osobe do 18 godine života, a omladinom od 18. do 27. godine života. Dodao je da je da djeca i omladina do 27. godine života mogu boraviti u dnevnim centrima u Crnoj Gori. Istakao je da je država spremna da privatnim licima, subjektima i nevladinim organizacijama koji žele da osnuju dnevne centre za omladinu i odrasla lica pomogne, odnosno participira u plaćanju troškova po korisniku usluga takvog dnevnog centra. Sada Ministarstvo rada i socijalnog staranja participira u plaćanju troškova za smještaj djece i omladine sa teškoćama u razvoju u dnevnim centrima sa mjesečnim uplatama u iznosu od 150 eura po korisniku.

Saopštio je da je Zakonom o radu i Zakonom o penzijskom i invalidskom osiguranju propisano da jedan od roditelja koji ima dijete sa smetnjama u razvoju nakon 20 godina može da ostvari penziju, što je takođe olakšavajuća okolnost za roditelje.

Poslanik dr Izet Bralić je iznio dilemu da postoji veliki broj lica sa smetnjama u razvoju koja žive u ruralnom području i upitao da li je Ministarstvo rada i socijalnog staranja predvidjelo plaćanje troškova prevoza za ta lica od kuće do dnevnih centara. Ukoliko Ministarstvo nije predvidjelo te troškove, mišljenja je da roditelji neće biti u mogućnosti da svakodnevno vode njihovu djecu sa smetnjama u razvoju u dnevni centar.

Predstavnik Ministarstva rada i socijalnog staranja Goran Kušević je saopštio da je to regulisano na nivou lokalnih samouprava, jer svaka opština obezbjeđuje prevoz za svu tu djecu, a većina dnevnih centara je putem donacija dobila kombi vozilo koje vozi svu djecu do njihovih kuća.

Predstavnik Ministarstva finansija, direktor Direktorata za budžet Nikola Vukićević je saopštio da nemaju ništa protiv ukoliko se u okviru Ministarstva rada i socijalnog staranja uštedom kod preraspodjele sredstava mogu obezbijediti navedena sredstva.

Ocjenjujući da su lica sa invaliditetom najugroženija populacija i da je, u okviru realnog stanja potrebno razmotriti mogućnost obezbjeđivanja dodatne pomoći za ova lica, članovi Odbora su odlučili da se Molba i Inicijativa NVO „Naša inicijativa“ proslijedi na dalje postupanje Odboru za zdravstvo, rad i socijalno staranje, nadležnom za navedenu oblast.

Sjednica je završena u 13 sati i 55 minuta.

**ZAPISNIK SAČINILA
SEKRETAR ODBORA**

PREDSJEDNIK ODBORA

Slava Burić

dr Halil Duković